

12 May 2011 Thursday 16:00-17:45

Chairmen: Elçioğlu Ö., Alan S.

DOĞUM EYLEMİ SIRASINDA YAPILAN GELENEKSEL UYGULAMALAR

Gülay Yıldırım¹, Safiye Ağapınar²

¹Assist. Prof., Cumhuriyet University Medical Faculty, Dept. of Medical History and Ethics, gyildirim@gmail.com

²Master in Science, Atatürk University Faculty of Health Science, Dept. of Midwife, pinarsaf@gmail.com

Giriş ve amaç: İnsan hayatının önemli geçiş dönemlerinden biri olan doğum eylemi geleneksel kültürümüzden etkilenen bir kavramdır. Yaşamın başlangıcını oluşturan doğum üzerine, pek çok gelenek ve inanış bulunmaktadır. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2008 verilerine göre Türkiye’de evde doğum oranı % 10,3 dür. Bu doğumların % 8,7’si geleneksel ebe veya akraba/arkadaş tarafından yaptırıldığına göre geleneksel ebeler halen var olduğundan yola çıkarak araştırmamız; Sivas’taki geleneksel ebelerin doğum eylemi sırasında doğumu kolaylaştırmak amacıyla yaptıkları geleneksel yöntemleri ve onlardan doğum yardımı alan kadınların deneyimlerini derlemeyi amaçlamaktadır. Bu derleme kapsamında veriler, bazı bölgelerimizde halen devam eden geleneksel doğum yardımı ile ilgili bilgilerin öğrenilmesi, kayıt oluşturulması ve aileye sunulacak sağlık hizmetlerinde geleneksel uygulamaların tanınması amacıyla kaleme alınmıştır.

Birey ve yöntem: Bilgi derlemesi yaparken önce ebelerden doğum yardımı almış kişilerle görüşülmüş daha sonra onlardan ebelerin adresleri alınarak ebelerle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yaptığımız kişilerin toplam sayısı yedidir. Bunlardan beşi geleneksel ebeye doğum yaptırılanlar, ikisi geleneksel ebedir. Araştırmada veriler iki ayrı form ile toplanmıştır. Birinci form; sosyo-demografik bilgileri sorgulamaktadır. İkinci form; araştırmacılar tarafından oluşturulan doğuma nasıl karar verildiğini, doğumun kolay olmasını sağlamaya yönelik geleneksel yöntemlerin neler olduğunu ve bu uygulamaları nereden öğrendiklerini sorgulayan açık uçlu bir bilgi formudur. Toplanan veriler geçmiş ve şu andaki durumlarla karşılaştırma yapılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya konu edilen iki ebe, Sivas’ta yaklaşık 25 yıldır ara ebelik yapan, her ikisi de 80 yaşında, okuryazarlığı olmayan, müstakil evlerinde oturan, gelir düzeyleri kendilerine göre dar gelir düzeyli olan ve sundukları doğum yardımı karşılığında maddi kazanç elde etmeyen kişilerdir. Ebelerin doğumu kolaylaştırmak için kullandıkları yöntemler şu şekildedir; ebenin doğum yapacak kadının karnını ovalaması, sakruma baskı uygulaması, doğum yapacak kadını gezdirmesi, perineyi genişletmek için zeytinyağı kullanması, doğum ağrıları başladığı zaman kadın ile beraber dua etmesi, tereyağı pekmez karışımı, süt veya dut suyu karışımının doğum yapan kadına içirilmesi. Doğum eylemi sırasında yapılan diğer uygulamaları aşağıdaki gibi sıralamak olanaklıdır: Doğum yapar yapmaz kanamanın azalması için kadının höllük üzerine yatırılması, çay ve şerbet içirilmesi, bebeğin doğum pozisyonunda anormallik olduğu durumda kadının ellerinin üzerinde yürütülmesi, kadının karnını ovaladıktan sonra ayaklarını duvara doğru kaldırıp sık sık tutup sallamaları, mahremiyeti koruma ile ilgili olarak odaya kendisine yardımcı olacak kişiler dışında kimsenin alınmaması, iç çamaşırının içine doğumu yaptırarak mahremiyeti koruduklarını ifade etmeleri, doğumu yerde dizlerine oturarak yüz yüze iletişim olmadan yaptırılması, tüm doğum boyunca çıplak elle muayenenin yapılması ve doğumun da çıplak elle yaptırılması, doğum korkuları olan kadına dua okumasının söylenmesi, karnından muayene esnasında bebeğin hareket etmesinin canlı olduğunun anlaşılması, sancılar sıklaştığında ıkınması gerektiği konusunda uyarılarda bulunulmasıdır. Plasenta ve göbek kordonuyla ilgili olarak; temiz bir jilet yardımı ile göbek kordonunu kestiklerini ve yorgan ipi ile bağladıklarını, plasentayı çıkarmak için herhangi bir müdahalede bulunmadıklarını plasentanın kendiliğinden çıktığını belirtmişlerdir. Ölü doğumda plasentayı yaktıklarını bu şekilde bebeğin yeniden canlanacağına inandıklarını ifade etmişlerdir.

Sonuç: Geleneksel ebeler Hipokratik anlayışa uygun; ampirik ve rasyonel yönleri ağır basan bir yaklaşım benimsemiş olmakla birlikte, yaşadıkları dönemin ve bölgenin majik-mistik yönelişlerinin de etkisi altında kalmış bir kişilerdir. Bununla birlikte eldivensiz vajinal muayene, kanaması olan doğum yapmış kadına höllük uygulaması, yeni doğan bebeğin göbeğine höllük uygulaması, anne ve bebek sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğum; Uygulama; Geleneksel

TRADITIONAL APPLICATIONS DURING BIRTH

Introduction and Objective: Labour which is one of the most important transitionak periods in human life, is a term being effected by our traditional culture. There are a lot of beliefs and traditions about this term.

According to the parameters of TNSA 2008, the rate of home birth is %10.3. 8.7% of those births are delivered at home by the help of relatives/friends or traditional midwives. So, our research aims to compile the experience of the women who get help from midwives and their methods in Sivas.

These parameters have been written out to learn the traditional methods of birth help and register them.

Individual and Method: In this research, the people who get help from midwives were interviewed and then those midwives were found and asked the details of those traditional homebirths. There are 7 people in these research. 2 of them are midwives and the rest of them are the women who got help from them during birth. The parameters were gathered by two different forms. The first examines the social demographic facts. The second one is an open ended info form which questions what the traditional methods devoted to provide an easy labour and where they come from. The parameters were analyzed comparing the past and the present events.

Findings: The midwives in this research are both eighty years old, illiterate women who have small incomes have been midwives for 25 years. They do not get money for their help. The methods are described below:

Sacrum is put pressure and the pregnant woman is taken a walk and calmed down by prayers, some olive oil is used to enlarge the prineum, she drinks a mixture including mulberry syrup and milk.

The other implementations are given below:

Woman lies down on some dry earth to reduce bleeding, drinks tea or sherbet. And if there is a problem during the labour, she crawls. Midwives rub her belly, lift her legs and shake tekem quickly. And nobody enters the room and she isn't allowed to put off her underwear to save the privacy. She knees down and gives birth without face to face communication. Beside these, the midwives don't use surgical gloves and they say to the pregnant woman to strain. They cut the navel string with a clean razor blade and tie it up with yarn. They do not do anything to remove the placenta, because this process happens itself. If baby is born dead midwives burn the placenta as they believe that it has rebirth in this way.

Conclusion: Traditional midwives embrace an hippocratic, empirical and rationalistic perception and also they are affected by the magic and mystical beliefs of their own period. However, vaginal consultation and dry earth implementation can be very dangerous for mother and baby.

Keywords: Birth; Application; Traditional